

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Szegeden, 2016. június 16. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T:

A csalás büntettének kísérlete és más bűncselekmények miatt I.rendű vádlott **ÉS TÁRSA** ellen indított büntetőügyben a **Szegedi Törvényszék** 2015. június 9. napján kihirdetett **2.B.532/2012/77.** számú ítéletét

m e g v á l t o z t a t j a:

I. rendű vádlott pénzbüntetésének napi tétel számát **300-ra (háromszáz) enyhíti.**

Az egy napi tétel összegét **4.000.- (négyezer) forintra felemeli.**

I. rendű vádlottnak az így kiszabott **1.200.000.- (egymillió-kettőszázezer) forint** pénzbüntetést kell megfizetnie, és ezen összegű pénzbüntetést kell meg nem fizetése esetén szabadságvesztésre átváltoztatni.

II. rendű vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett csalás büntettének kísérlete [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés 1. fordulat (6) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól **felmenti.**

A próbára bocsátást kimondó rendelkezést hatályon kívül helyező és a próbára bocsátást megszüntető rendelkezést **mellőzi.**

I. rendű vádlott az eljárás során felmerült bűnügyi költséget **külön** köteles megfizetni.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet **helybenhagyja** azzal, hogy I. rendű vádlott vagyon elleni bűncselekményének jogszabályi alapja helyesen: Btk. 373. § (1) bekezdés **1. fordulat**, (5) bekezdés a) pont.

Megállapítja, hogy I. rendű vádlott lakóhelyének címe helyesen (irányítószám, Település, házszám) személyazonosító igazolványának száma: (szám),

II. rendű vádlott személyazonosító igazolványának száma: (szám).

II. rendű vádlott a kézbesítéstől számított **8 (nyolc)** napon belül fellebbezést jelenthet be.

I. rendű vádlott vonatkozásában az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S:

Az elsőfokú bíróság a Szegedi Városi Bíróság 2008. október 20. napján kelt, és a Csongrád Megyei Bíróság 1.Bf.99/2009/3. számú végzésével 2009. március 18. napján jogerős 3.B.2000/2006/9. számú ítéletének II. r. vádlottal szemben próbára bocsátást kimondó rendelkezését hatályon kívül

helyezte és a próbára bocsátást megszüntette.

I. r. vádlottat csalás bűntettének kísérlete [Btk. 373. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] és hatóság félrevezetésének vétsége [Btk. 271. § (1) bekezdés] miatt halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztésre és 500 napi tétel pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani. A szabadságvesztés végrehajtását 5 évi próbaidőre felfüggesztette. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000.-Ft-ban határozta meg. Rendelkezett a I. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztésbe az általa őrizetben töltött időnek a beszámításáról. Megállapította, hogy a kiszabott szabadságvesztésből a végrehajtás elrendelése esetén legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra és rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.

II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett csalás bűntettének kísérletében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] és ezért, valamint a megszüntetett próbára bocsátással érintett bűnsegédként elkövetett adócsalás bűntette [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (2) bekezdés és bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntette [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont] miatt halmazati büntetésül 1 év 6 hónap szabadságvesztésre és 300 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani, azonban a végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000.-Ft-ban állapította meg. Megállapította, hogy II. r. vádlott a szabadságvesztésből annak végrehajtása esetén legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, és rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.

Rendelkezett továbbá az eljárás során lefoglalt bűnjelek lefoglalásának megszüntetéséről és megsemmisítéséről és kötelezte a vádlottakat az eljárás során felmerült bűnügyi költség egyetemleges megfizetésére.

A törvényszék ítélete ellen ellenérdekű fellebbezések kerültek bejelentésre. Így az ügyész I. r. és II. r. vádlottak terhére végrehajtandó szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás, valamint a pénzbüntetés magasabb napi tételben történő megállapítása és az ítéleti tényállás téves megállapítása miatt, az elkövetési értéknek a vádirati elkövetési értékkel egyező megállapítása érdekében jelentett be fellebbezést.

I. r. vádlott és védője egyezően bűncselekmény hiánya okából történő felmentés érdekében, míg II. r. vádlott és védője elsődlegesen bűncselekmény hiánya okából történő felmentés, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése érdekében fellebbeztek.

A fellebbviteli főügyészség az ügyész által a vádlottak terhére bejelentett fellebbezést azzal a módosítással tartotta fenn, hogy II. r. vádlott vonatkozásában a súlyosítás érdekében bejelentett fellebbezést a kiszabott szabadságvesztés és a próbaidő hosszabb tartamban történő megállapítása érdekében tartotta fenn. Egyebekben I. r. vádlott vonatkozásában a végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás, valamint mindkét vádlott esetében a pénzbüntetés magasabb napi tételben történő megállapítása érdekében bejelentett fellebbezést fenntartotta.

I. r. vádlott és védője, valamint II. r. vádlott és védője által bejelentett fellebbezéseket nem tartotta alaposnak. Kifejtette, hogy a törvényszék helyesen kísérleti szakban találta megállapíthatónak a vádlottak bűnösségét, így figyelemmel a kialakult ítélkezési gyakorlatra, az elkövetési értékre vonatkozóan a vádlotti tudattartalmat kell értékelni, ezért a helyes elkövetési összeg az az összeg,

amelyet I. r. vádlott a biztosító felé eljárva megjelölt, amely összegre nézve a tényleges károkozási szándék irányult. Ezzel összefüggésben indítványozta azt is, hogy a másodfokú bíróság mellőzze az enyhítő körülmények köréből azt, hogy az elkövetési érték a minősítést megalapozó értékhatár alsó határához közeli.

Összességében a törvényszék ítéletének megváltoztatását, a vádlottak cselekményének a Btk. 373. § (1) bekezdés 1. tételére ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő és büntetendő különösen nagy kárt okozó csalás bűntette kísérletének - a II. r. vádlott esetében mint bűnsegéd - történő minősítésére, I. r. vádlottal szemben végrehajtandó szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás, II. r. vádlottal szemben hosszabb idejű, magasabb tartamú próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés kiszabására, és mindkét vádlottal szemben magasabb napi tételben megállapított pénzbüntetés kiszabására, egyebekben az elsőfokú bíróság rendelkezéseinek helybenhagyására tett indítványt.

I. r. vádlott védője a fellebbezés indokolásában a bejelentett fellebbezését akként módosította, hogy elsődlegesen I. r. vádlott felmentését, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, harmadlagosan pedig I. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítését indítványozta.

Előadta, hogy a törvényszék által megállapított tényállás felderítetlen, hiszen szükséges lett volna annak ténybeli tisztázása, hogy milyen összegű biztosítási díjat fizetett volna ki a **(1. sz. gazdasági társaság)** abban az esetben, ha helytállási kötelezettsége beáll. Ezzel összefüggésben ismételten előterjesztette az elsőfokú eljárás során már előterjesztett és az elsőfokú bíróság által elutasított bizonyítási indítványait, azaz (1. sz. név) tanú kihallgatását, (2. sz. név) és (3. sz. név) szakértőként történő bevonását az összeg pontos megállapítása érdekében.

Ezzel kapcsolatban hivatkozott arra, hogy a vagyon elleni bűncselekmények esetében az elkövetési érték nem kizárólag az elkövetői szándék, hanem az elkövető részéről hozzáférhetővé váló és általa reálisan elvehető érték alapján határozandó meg. Álláspontja szerint ezért jelen ügyben az elkövetési érték csak az az összeg lehet, amit a biztosító a biztosítási esemény bekövetkezése után a biztosítási szerződés szerint biztosítási összegként kifizetett volna.

Sérelmezte, hogy a megállapított tényállás egyben hiányos is, hiszen az nem tartalmazza a **(2. sz. gazdasági társaság)** és a (1. sz. gazdasági társaság) között létrejött vagyonbiztosítási szerződés megkötésének előzményeit és ezzel összefüggésben azt, hogy a biztosítással érintett raktáráépület nem rendelkezik a biztosítási feltételekben előírt műszaki védelemmel, amelyről I. r. vádlott tájékoztatást is kapott. Így erre figyelemmel a létrejött szerződés alapján az előírt mechanikai védelmi szint hiánya miatt a betöréses lopás kockázata esetén a biztosító nem térített volna semmilyen összeget. Kifejtette, hogy iratellenes az az ítéleti megállapítás, amely szerint I. r. vádlott szállította el a **(2. sz. gazdasági társaság)** árukészletét a bérelt raktáráépületből 2011. december 23. és 2012. január 18. napja között, majd a raktárhelyiség ajtaján elhelyezett lakatot kicserélte, hiszen ez az eljárás során ez nem nyert kétséget kizáró módon bizonyítást.

Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének sem tett eleget teljes körűen, így indokolása hiányos, iratellenes és a logika szabályaival ellentétes következtetést is tartalmaz.

Ezzel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy álláspontja szerint a törvényszék nem értékelte, hogy a vádlottaknak nyomozás kezdetén tett vallomásaiban hivatkozott 6000 pár cipő (település megjelölése)-re történő szállítása nem a **(2. sz. gazdasági társaság)** árukészletének elszállítására, hanem az **(3. sz. gazdasági társaság)** készletének átszállítására vonatkozott. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a 2011. január 4. napján észlelt szállítással kapcsolatban azt fejtette ki, hogy nem életszerű egy lopási cselekmény napközbeni elkövetése, amelyet a védő álláspontja

szerint nem támaszt alá semmi, az nem fogadható el megdönthetetlen véleményként.

Hivatkozott a fentieken túlmenően arra is, hogy a 2011. január 27-én megtartott helyszíni szemle során felvett jegyzőkönyv nem tartalmaz olyan megállapítást, amely szerint a vádlott a kárt összecszerűen megjelölte, csupán a leltár átadását rögzíti, amely viszont nem azonos az összecszerűséget is tartalmazó készletnyilvántartással.

Előadta továbbá azt is, hogy a szerződéskötés előzményeiből fakadóan I. r. vádlott tudomással bírt arról, hogy bár az általa kötött biztosítási szerződés teljes körű védelmet jelent különböző elemi károkra, de az nem terjed ki a lopási kárra. Ebből következően téves a csalás elkövetésére irányuló szándék megállapítása, hiszen mind I. r. vádlott, mind a biztosító részére egyértelmű volt, hogy az adott műszaki feltételek mellett a biztosítási szerződés a lopási kár megtérítésére nem terjed ki.

Sérelmezte továbbá, hogy annak ellenére került sor a célzat megállapítására, hogy I. r. vádlott nem nyújtott be a **(2. sz. gazdasági társaság)** képviseletében kárigényt a biztosítóhoz, s a későbbiek során sem terjesztett elő a kár megtérítésére irányuló konkrét kérelmet.

Álláspontja szerint irreleváns a kár megtérítése vonatkozásában, hogy a vádlottak valós, vagy valótlan biztosítási eseményt jeleztek a biztosítónak, hiszen a szerződés alapján eleve kizárt volt bármilyen összegű biztosítási összeg kifizetése. Így álláspontja szerint abban az esetben, ha a bíróság azt állapítaná meg, hogy tényleges lopáskár nem következett be, úgy a Btk. 10. § (3) bekezdésének rendelkezései alkalmazandók, tekintettel arra, hogy az elkövetés módja eleve kizárja a biztosítási összeg kifizetését, így a cselekmény alkalmatlan kísérletnek minősül.

I. r. vádlott fellebbezése indoklásául előadta, hogy a terhére rótt cselekményt nem követte el, amelyet az elsőfokú eljárásban bejelentett, de tanúként meg nem hallgatott személyek is igazolhattak volna, hiszen tőlük próbált információt szerezni az eltűnt árukészlet hollétére vonatkozóan.

II. r. vádlott védője a fellebbezés indoklásában a bejelentett fellebbezés irányát módosítva elsődlegesen felmentés, másodlagosan hatályon kívül helyezés, míg harmadlagosan enyhítés érdekében bejelentett fellebbezésként tartotta fenn. Indoklásul előadta, hogy az eljárás során nem nyert kétséget kizáró módon bizonyítást annak ténye, hogy II. r. vádlott az elkövetés idején tudomással bírt a I. r. vádlott által elkövetett cselekményről, illetőleg az sem, hogy magatartása szándékerősítően hatott I. r. vádlottra. Ezzel összefüggésben utalt arra, hogy II. r. vádlottat nyilvánvalóan nem terhelte feljelentési kötelezettség az élettársával kapcsolatban.

Sérelmezte az ítéletnek azon megállapítását, amely szerint II. r. vádlott hallgatólagosan beleegyezett a cselekmény elkövetésébe, az ezzel kapcsolatos ítéleti okfejtés véleménye szerint pusztán feltételezésen alapul. Kifogásolta továbbá, hogy ebben a körben a törvényszék a tényállást kizárólag II. r. vádlott által a nyomozás kezdetén tett, utóbb visszavont, egyébként is kifejezetten szűkszavú, vitatható körülmények között született vallomására alapította, amelyet más részeiben az elsőfokú bíróság elvetett, és ezen vallomás nem pszichikai bűnsegédi elkövetési magatartásra vonatkozott.

Vitatta azt is, hogy a haszonszerzési célzat a vádlottak esetében megállapítható, hiszen bármilyen biztosítási összeg kifizetése pusztán a szállító cég igényének kielégítését célozhatta. Hivatkozott arra is, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás során megállapíthatóvá vált, hogy I. r. vádlott tisztában volt azzal, hogy lopási kár esetén az általa kötött biztosítási szerződés alapján a biztosító még részleges biztosítási összeget sem fizetett volna ki. Szintén sérelmezte, hogy sem I. r., sem II. r.

vádlott részéről nem került sor kárigény bejelentésre a biztosítótársaság felé és az alkusz által tett bejelentés pedig alkalmatlan volt a kárfolyamat elindítására.

Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy a megvalósult káresemény esetén a biztosító 61.115.000.-Ft kártérítést fizetett volna, hiszen ezen összeg figyelmen kívül hagyja a raktárban maradt árukészletet, így a veszélyeztetett érték helyesen 48.600.000.-Ft volt. Álláspontja szerint a tényállás feltáratlan maradt az árukészlet tényleges eltűnésével kapcsolatban, és erre vonatkozóan az elsőfokú bíróság logikai hibát vétve, pusztán az életszerűtlenségre történő hivatkozással vetette el **(tanú neve)** tanú vallomását és zárta ki azt, hogy 2011. január 4. napján ténylegesen lopásra került volna sor.

A bűnösségi körülményekkel kapcsolatban előadta, hogy a törvényszék nem értékelte kellő súllyal az igen jelentős időmúlást, valamint azt, hogy II. r. vádlott három kiskorú gyermeket nevel.

Az ítélet tábla a Be. 348. § (1) bekezdése alapján eljárva az ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírált. Ennek keretében azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést nem vétett.

A tényállás felderítési feladatának eleget tett, és ennek keretében a vád tárgyát képező releváns tényekre az elbíráláshoz szükséges körben és mélységben a bizonyítást felvette.

A védelem által előterjesztett bizonyítási indítványokat helyesen utasította el, az elutasításnak megfelelő indokát adta, amellyel az ítélet tábla mindenben egyetértett, s ezért I. r. vádlott által a fellebbezési eljárás során ismételt előterjesztett bizonyítási indítványokat elutasította.

A tényállás felderítése során a törvényszék bár a megfelelő bizonyítást felvette az elkövetési érték tisztázásához is, azt nem megfelelően értékelte és a rendelkezésre álló adatok közül a tényállás megállapítása során nem azt vette figyelembe, amelyet valójában értékelnie kellett volna.

A csalás büntettének elkövetési magatartása ugyanis a jogtalan haszonszerzés végett történő tévedésbe ejtés, vagy tévedésben tartás, amellyel összefüggésben kísérlet esetén tényleges kár nem vagy nem a szándékozott mértékben következik be. Mivel az elkövetési magatartás célzatos, ezért a jogi minősítés során vizsgálni kell az elkövető elkövetéskori szándékát, tehát azt, hogy az milyen összeg megszerzésére terjedt ki az elkövetés idején, amelynek korlátját jelenti az elkövetés pillanatában maximálisan elérhető összeg, amelynek elérésére még reálisan számíthatott (BH 2005. 307, BH2001. 256., EBH2000. 290.). Tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan a **(2. sz. gazdasági társaság)** nevében eljáró I. r. vádlott által kötött biztosítási szerződés keretösszege 100.000.000.-Ft volt, ez az összeg tekinthető annak a maximálisan elérhető összegnek, amely megszerzésére a szerződéssel összefüggésben egyáltalán sor kerülhetett. I. r. vádlott tényleges cselekvőségét vizsgálva megállapítható, hogy a tévedésbe ejtés mint elkövetési magatartás mind az alkuszon keresztül közvetve, mind pedig a 2011. január 27. napján tartott szemle alkalmával közvetlenül is megkezdődött. Ezen utóbbi alkalommal I. r. vádlott a felvett jegyzőkönyv szerint átadta a 92.311.644.-Ft-os összeget tartalmazó kimutatást, amelyen a **(2. sz. gazdasági társaság)** bélyegzője és ügyvezetőjének aláírása is szerepelt, s ezáltal ezen összeget I. r. vádlott az általa becsatolt irattal igazolni is próbált. Így, mivel ezen összeg a megkötött biztosítás keretösszegén belüli összeg volt, az irreálisnak nem volt tekinthető, s ez volt az az összeg, amelyet lopási kárként megjelölt.

Az elkövetéskori tudattartalom megállapítása szempontjából pedig nem releváns az, hogy az elkövetési magatartás kifejtését követően lefolytatandó, későbbi biztosítási eljárás során milyen megállapítást tesz a biztosító a kockázatvállalásával kapcsolatban, és ténylegesen hajlandó-e, s ha

igen, akkor mennyit fizetni. Ezért a I. r. vádlott által kifejtett elkövetési magatartás nem tekinthető eleve alkalmatlan kísérletnek, hiszen a biztosítási összeg kifizetésének megtagadása a nyilatkozattétel időpontjában még nem volt tudott, az a biztosító által a bejelentett káresemény - és nem a szerződéskötés - időpontjára vonatkozóan később lefolytatandó vizsgálat kimenetelétől függött.

Ebből következően iratellenesen állapította meg az elsőfokú bíróság az ítélet 7. oldalának 3. bekezdésében azt, hogy amennyiben a bejelentés alapjául szolgáló biztosítási esemény ténylegesen megvalósult volna, úgy a biztosított felé a biztosító 61.115.000.-Ft biztosítási összeget fizetett volna ki. Az iratokból megállapíthatóan ugyanis I. r. vádlott által aláírt biztosítási ajánlat tartalmazza azt, hogy amennyiben a kár időpontjában a mechanikai védelem szintje egy fokozattal alacsonyabb, úgy 50%, amennyiben kettő fokozattal alacsonyabb, úgy 25%-os biztosítási összeget térít csak a biztosító, míg három, vagy több szinttel alacsonyabb védelem esetében a biztosító a lopás kockázatát már kizárja. Ezzel összhangban áll a biztosító által 2012. február 24. napján a nyomozóhatóságnak küldött tájékoztatás, amely azt tartalmazza, hogy a biztosító semmiképpen nem fizetett volna, mert a káresemény időpontjában nem teljesült az előírt mechanikai védelem. Ebből következően az elsőfokú bíróság a veszélyeztetett kár összegét a saját téves álláspontjához képest is helytelenül állapította meg 61.115.000 Ft-ban, hiszen a biztosító a biztosítási esemény tényleges megvalósulása esetén sem fizetett volna semmit.

Ugyanakkor ezen körülménynek a cselekmény megvalósulása szempontjából nem volt relevanciája, hiszen kísérlet esetén a cselekményt aszerint kell minősíteni, hogy az elkövető szándéka mire irányult, és nem arra tekintettel, hogy az elkövető magatartása objektíve milyen eredmény előidézésére alkalmas, vagyis olyan körülményre, amely a kísérlet minősítésénél - az alkalmatlan kísérletet kivéve - teljesen közömbös (BH2001. 256.). Relatíván alkalmatlan kísérlet pedig abban az esetben állapítható meg, ha a ténylegesen kifejtett cselekvőség már a kísérleti szakba jutáskor eleve alkalmatlan az eredmény kiváltására, míg ha van olyan cselekményrész, amely még alkalmas kísérletet valósít meg, akkor nem beszélhetünk alkalmatlanságról. A rendelkezésre álló adatok szerint a létrejött biztosítási szerződés alapján nem a szerződés megkötésének idején, hanem a káreseménykori ténylegesen megvalósuló mechanikai védelem, illetve az ahhoz kapcsolódó védelmi szint alapján következik be a biztosító 100%-os, 50%-os, 25%-os vagy 0%-os fizetési kötelezettsége. Ebből fakadóan tehát a kárbejelentés, vagyis a megtévesztés mint elkövetési magatartás megkezdésének időpontjában még a biztosító számára sem tudott az, hogy ténylegesen milyen mértékű helytállási kötelezettsége áll fenn, az egy, a bejelentést követően lefolytatandó eljárás megállapításaitól függ, hiszen a kárbejelentés időpontjában a biztosító nyilvánvalóan nem rendelkezhet arra vonatkozó információkkal, hogy a szerződés megkötése óta történt-e a mechanikai védelemmel kapcsolatos változás az ingatlanban, és amennyiben igen, az pontosan milyen mértékű volt.

Megjegyzi az ítélet táblája, hogy csalás büntette esetén még az ún. primitív elkövetési módok esetében is tényállásszerű lehet az elkövetési magatartás, így önmagában az a körülmény, hogy I. r. vádlott tudatában volt annak, hogy a szerződéskötést követően az érintett raktáráépület védelmi szintje nem változott, nem zárja ki a cselekmény megvalósulását.

Mindezekre figyelemmel a rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan I. r. vádlott szándéka legalább eshetőlegesen 92.311.644.-Ft kár okozására terjedt ki. Tekintettel pedig arra, hogy a cselekmény jogi minősítése szempontjából nem bír jelentőséggel az, hogy a lopási esemény megvalósulása esetén a biztosító ténylegesen milyen biztosítási összeget fizetett volna, így az ezzel kapcsolatos további bizonyítás felvételére sem volt szükség.

Az elsőfokú bíróság a vádlottak által a nyomozás kezdetén tett, beismerő tartalmú vallomásokat gondosan mérlegelési körébe vonta és azok egyes részleteire vonatkozóan további bizonyítást is felvett vizsgálva azt a körülményt is, hogy a vádlottak által kezdeményezett büntetőeljárásra figyelemmel megkérdőjelezhető-e azok felhasználhatósága. A törvényszék ezzel kapcsolatban részletes indokát adta annak, hogy figyelemmel arra is, hogy a vádlottak által kezdeményezett büntetőeljárás során nem került sor bűncselekmény megállapítására, a jelen eljárásban tett nyomozati vallomásokat miért fogadta el. Az ebben a körben kifejtett indokokkal az ítélet tábla egyetértett.

A büntetőeljárás során az elsőfokon eljáró bíróság feladata és joga annak mérlegelés útján történő eldöntése, hogy valamely vallomás a valóságot tartalmazza-e vagy sem, és amennyiben egy vallomás törvényes bizonyítékként felhasználható, ezen meggyőződés kialakulása során nem bír relevanciával az, hogy a vallomás milyen körülmények között született.

A vádlottak által a nyomozás kezdetén tett vallomás lényege szerint (II. r. vádlott 2012. január 25. napján 11 óra 20 perckor megkezdett vallomása és I. r. vádlott 2012. január 26. napján 13 óra 48 perckor megkezdett vallomása) egyezően arra vonatkozik, hogy I. r. vádlott arra készült, hogy ún. biztosítási csalást kövessen el. Ennek érdekében biztosítási szerződést kötött és a raktárkészlet eltüntetése révén kívánta a biztosítási összeget megszerezni. Az erre vonatkozó terhelti vallomásokat az egyéb rendelkezésre álló bizonyítékokkal összevetve megalapozottan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy külső személyek által elkövetett lopásra nem került sor. A törvényszék ezzel kapcsolatos okfejtése csupán annyiban szorult helyesbítésre, hogy a másodfokú bíróság nem osztotta azt a megállapítást, amely szerint nem életszerű, hogy a **(tanú neve)** tanú által említett 2011. január 4. napján történt pakolás munkanapon, munkaidőben történt, s ezáltal ismeretlen elkövetők ilyen időpontban követtek el lopási cselekményt (22. oldal utolsó bekezdés), hiszen ez ellenkezik a tapasztalatokkal, fényes nappal, mások szeme láttára is követnek el bűncselekményeket, és önmagában az életszerűsége hivatkozás nem megfelelő alap ennek elvetésére. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság nem csupán ezen okfejtésre, hanem az egyéb bizonyítékokra való tekintettel és azokkal összhangban vetette el a lopási cselekmény tényleges megvalósulását, így a másodfokú bíróság csupán a fentiek megállapítására szorítkozott.

A fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás többnyire megalapozott, azonban részben hiányos, részben pedig ellentétes az iratok tartalmával, így azt az ítélet tábla az iratok alapján az alábbiak szerint helyesbítette, illetve kiegészítette [Be. 352. § (1) bekezdés a) pont]:

A **(2. sz. gazdasági társaság)** és a **(1. sz. gazdasági társaság)** között létrejött szerződés kötvényesítésére - helyesen a - (szám megjelölése) számon került sor.

II. r. vádlott tudomással bírt arról, hogy I. r. vádlott abból a célból szándékozik biztosítási szerződést kötni, hogy a szerződés megkötését követően, az áru elrejtése útján biztosítási összeghez jusson. Ez a II. r. vádlottnak az elsőfokú bíróság által elfogadott nyomozati vallomásán alapuló kiegészítés azért bír jelentőséggel, mert a tényállás csupán azt tartalmazza, hogy I. r. vádlott a **(2. sz. gazdasági társaság)** árukészletét II. r. vádlott tudtával és annak beleegyezésével szállította el (ítélet 6. oldal 8. bekezdés). A vád tárgyát képező bűncselekmény azonban nem az árukészlet elszállításával, hanem a biztosítótársaság megtévesztésével valósult meg, így önmagában egy árukészlet elszállításával kapcsolatos tudattartalom a cselekmény jogi megítélése szempontjából irreleváns, az nem valósít meg semmilyen bűncselekmény elkövetését.

Az ítélet 7. oldalának 3. bekezdését mint iratellenes megállapítást akként helyesbítette, hogy a bejelentés alapjául szolgáló biztosítási esemény tényleges megvalósulása esetén a biztosító maximálisan 61.115.000.-Ft-ot, illetőleg a káresemény időpontjában a raktárépület tényleges mechanikai védelmének szintjétől függően ezen összeg 50 avagy 25%-át, avagy semmilyen összeget nem fizetett volna ki. A **(1. sz. gazdasági társaság)** a részlegesen lefolytatott eljárása során azt állapította meg, hogy a káreseményként hivatkozott időpontban nem teljesült az ingatlanban az előírt mechanikai védelem, így biztosítási összeg kifizetésére a lopási cselekmény megvalósulása esetén sem került volna sor.

A fenti kiegészítésekkel és helyesbítésekkel a tényállás immár teljes egészében megalapozott lett, amelyet az ítéltábla a felülbírálat alapjául elfogadott.

A megalapozott tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett I. r. vádlott bűnösségére és az alkalmazandó büntető törvény tekintetében is helyesen állapította meg, hogy a cselekmény elbírálásakor hatályos büntetőtörvény I. r. vádlott esetében kedvezőbb elbírálást tesz lehetővé. I. r. vádlott ugyanis a fent már hivatkozottak szerint mind közvetve, mind személyesen eljárva, közvetlenül is megkezdte a **(1. sz. gazdasági társaság)** sértettet megtévesztését, és ezzel összefüggésben helyes az az elsőfokú álláspont, amely szerint ha a biztosítási szerződés alapján nem várt volna semmilyen kifizetést, úgy az eljárást meg sem indította volna. I. r. vádlott tehát a biztosítási összeg megszerzése érdekében próbálta megtéveszteni a biztosítót, azonban mivel a helytállás mértéke későbbi vizsgálattól függött, kísérlete annak ellenére nem tekinthető alkalmatlannak, hogy a biztosító arra az álláspontra jutott, hogy az adott körülmények között a biztosító kockázatviselése kizárt.

Helyesen állapította meg a törvényszék azt is, hogy I.r. vádlott annak tudatában, hogy tényleges lopási cselekmény nem következett be, 2011. január 19. napján a Szegedi Rendőrkapitányságon bejelentést tett, majd az általa kezdeményezett büntetőeljárás során született feljelentést az **(4. sz. gazdasági társaság)**-nek, az alkusz cégnek továbbította. Mindezekre figyelemmel a törvényszék a már kifejtettek szerint helyesen foglalt állást I. r. vádlott esetében a bűnösség kérdésében valamennyi terhére rótt bűncselekményt illetően, és a bűncselekményeket is a törvénynek megfelelően minősítette azzal, hogy a csalás büntette esetében a bűncselekmény megnevezése során elmulasztotta az elkövetési magatartáshoz tartozó elkövetési fordulatra történő hivatkozást.

I. r. vádlottat érintően a másodfokú bíróság a jogi indokolást helyesbítette azzal, hogy a cselekmény minősítése során az általa megjelölt lopási kár összege, azaz a 92.311.644.-Ft az irányadó (ítélet 30. oldal 3. bekezdése).

Az ítéltábla megállapította, hogy II. r. vádlott esetében tévesen jutott a törvényszék arra az álláspontra, hogy a tényállásban írt magatartása alkalmas bűncselekmény megállapítására.

A már hivatkozottak szerint az ítélet tényállása II. r. vádlott vonatkozásában csupán annyit tartalmazott, hogy a tudtával és beleegyezésével történt a **(2. sz. gazdasági társaság)** árukészletének elszállítása, amely azonban önmagában semmilyen bűncselekmény megállapítására nem alkalmas, hiszen a különböző árukészletek elszállítására teljesen legális tevékenység keretében is sor kerülhet. Ugyanakkor a rendelkezésre álló és az elsőfokú bíróság által is elfogadott II. r. vádlott által 2012. január 25. napján tett vallomásból megállapíthatóan II. r. vádlott tisztában volt azzal, hogy I. r. vádlott abból a célból kíván biztosítási szerződést kötni, hogy az áru elrejtését követően biztosítási összeghez jusson. Ezzel a vádlotti tudattartalommal kapcsolatban kellett állást foglalni abban a kérdésben, hogy ez bűncselekmény megállapítását lehetővé teszi-e, avagy sem.

Ahogy az elsőfokú ítélet is megállapította, II. r. vádlott esetében a vádirat szerinti fizikai bűnsegédi elkövetési magatartás megvalósítása nem volt bizonyítható. Ugyanakkor a törvényszék álláspontja szerint II. r. vádlott esetleges tiltakozása révén meghiúsíthatta volna I. r. vádlott cselekvőségét, azonban mivel abba hallgatólagosan beleegyezett, ez olyan szándékerősítő hatást gyakorolt I.r. vádlottra, amely alapján pszichikai bűnsegédnek minősül.

Az 1978. évi IV. törvény 21. § (2) bekezdése és a Btk. 14. § (2) bekezdése egyezően azt tartalmazza, hogy bűnsegéd az, aki a bűncselekmény elkövetéséhez szándékosan segítséget nyújt. Olyan bűncselekmény esetén, ahol tényleges cselekvőség is megállapítható valamely személy esetében, lehetőség nyílik a fizikai bűnsegély megállapítására. Ennek hiányában a szóbeli megerősítés is - pszichikai - bűnsegédi magatartásnak tekinthető abban az esetben, ha az egy másik személyben a már kialakult, bűncselekmény elkövetésére irányuló szándékot megerősíti. Ezen túlmenően a bűnsegédi magatartás megvalósulhat egyes bűncselekmények esetében oly módon is, hogy a fizikai jelenlét az, amely a tettesként bűncselekményt elkövető személy vagy személyek szándékára erősítően hat.

Az irányadó tényállás szerint II. r. vádlott tényleges cselekvőséget a biztosítótársaság megtévesztése során, illetve ahhoz kapcsolódóan nem fejtett ki. Az eljárás során pedig nem merült fel semmilyen olyan bizonyíték sem, amelyből arra lehetne következtetni, hogy részéről szóbeli megerősítés, kifejezett beleegyezés, vagy más, a vádlott társának a szándékát erősítő, erre irányuló kifejezett nyilatkozatot tett volna.

Az elsőfokú bíróság által a mérlegelés során elfogadott, már hivatkozott beismerő vallomás csupán annyit tartalmazott, hogy I. r. vádlott tájékoztatta II. r. vádlottat arról a már kialakult és részéről eldöntött, sőt, a megvalósítását már meg is kezdett tervéről, hogy biztosítási szerződést kötött, majd az áru eltüntetése útján a biztosítási összeget meg akarja szerezni. Ezen beismerő vallomás alapján csupán annyi állapítható meg II. r. vádlottal kapcsolatban, hogy a tudata kiterjedt a vele közölt tényekre, amelyekről való tájékoztatás I. r. vádlott részéről érthető is volt, hiszen a II. r. vádlott az élettársával közös gazdasági tevékenységben személyesen is részt vett, és így tudnia kellett arról, hogy a raktárba bekerült cipők miért és hogyan tűnnek el onnan. Olyan bizonyíték azonban nem merült fel, ami azt támasztja alá, hogy a (4. sz. név) által jegyzett **(2. sz. gazdasági társaság)**-nek az I. r. vádlott által intézett szerződéskötéshez vagy az alkusz cég felé történő bejelentéshez bármilyen jóváhagyásra szükség lett volna II. r. vádlott részéről, illetve ezt igényelte volna I. r. vádlott.. Úgyszintén nem volt szükséges a hozzájárulása az **(3. sz. gazdasági társaság)** - amelynek ügyvezetője I. r. vádlott volt - árukészletének esetleges átszállításához sem. Így annak ellenére, hogy I. r. vádlott II. r. vádlott élettársaként és üzlettársaként járt el, semmilyen bizonyíték nem támasztja alá azt, hogy a cselekmény elkövetéséhez II. r. vádlott beleegyezésére, jóváhagyására, egyetértésére szükség volt.

II. r. vádlott vallomása, amelyet a törvényszék is elfogadott, csupán annyit tartalmazott, hogy nem értett ugyan egyet az élettársának a tervével, ugyanakkor azt hallgatólagosan tudomásul vette. II. r. vádlottat nem terhelte sem megakadályozási kötelezettség, sem tiltakozási kötelezettség. Egy már eltervezett és a biztosítási szerződés megkötését követően egy lényegében már előkészületben lévő bűncselekményről való - és azzal egyet nem értő - tudomással bírás pedig önmagában nem szándékerősítő jellegű és nem szándékerősítő hatású. Egy, az elkövetővel fennálló pszichés kapcsolat önmagában nem alapoz meg bűnösséget.

Így erre, valamint arra tekintettel, hogy az eljárás során nem lehetett kétséget kizáró módon bizonyítani a tényleges, tevőleges közreműködését sem, az ítéletábra II. r. vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett csalás bűntettének kísérlete [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés 1. fordulat, (6) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól a Be. 6. § (3) bekezdés b) pont 1. fordulata alapján - mert nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése - felmentette.

Tekintettel arra, hogy II. r. vádlottat a bíróság felmentette, ezért a próbára bocsátást kimondó rendelkezést hatályon kívül helyező és a próbára bocsátást megszüntető rendelkezést mellőzte.

A büntetés kiszabása során a másodfokú bíróságnak vizsgálnia kellett, hogy az I. r. vádlott által elkövetett cselekménnyel összefüggésben alkalmazható-e a Btk. 10. § (3) bekezdése, azaz az alkalmatlan kísérlet szabálya.

Ezzel kapcsolatban, a már hivatkozottak szerint azt állapította meg, hogy tekintettel arra, hogy a biztosító kockázatviselésének kizárása csak az elkövetési magatartás, azaz a megtévesztést követően indult eljárás során került vizsgálatra, ezért I. r. vádlott cselekménye nem tekinthető alkalmatlan kísérletnek, hiszen az elkövetés időpontjában az nem volt eleve alkalmatlan a célzott hatás elérésére, azaz a sértett megtévesztésére és a megszerezni kívánt biztosítási összeg megszerzésére.

A büntetési körülmények vizsgálata során a másodfokú bíróság a cselekmény elkövetése óta eltelt időt nyomatékos enyhítő körülményként vette figyelembe arra tekintettel, hogy azt alapvetően az elsőfokú eljárásnak I. r. vádlottnak fel nem róható okokból történő elhúzódása eredményezte. Mellőzte az enyhítő körülmények köréből a minősítést megalapozó értékhatár alsó határához (50.000.001 Ft-hoz) közeli értékre történő elkövetést, tekintettel arra, hogy az irányadó tényállás alapján a veszélyeztetett kár összege 92.311.644.-Ft. További nyomatékos enyhítő körülményként vette figyelembe a kísérlet távoli voltát és azt, hogy időközben az I. r. vádlott immáron három kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik saját háztartásában.

Az így kiegészített és helyesbített bűnösségi körülményekre - különös tekintettel az időmúlás nyomatékos súlyára és a kísérlet távoli jellegére - figyelemmel helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy I. r. vádlott esetében a büntetési célok a törvényi minimumban megállapított tartamú szabadságvesztés kiszabásával is elérhetőek, és a bűnösségi körülmények módosulására tekintettel indokolt a végrehajtás próbaidőre történő felfüggesztése is. A másodfokú bíróság ezzel összefüggésben utal arra, hogy ez megfelel a fokozatosság elvének is, hiszen I. r. vádlott bár büntetett előéletű, korábban vele szemben pénzbüntetés került kiszabásra és annak ellenére, hogy a cselekmények elkövetése óta hosszabb idő eltelt, vele szemben újabb büntetőeljárás nem indult.

A törvényszék helyesen jutott arra az álláspontra is, hogy I. r. vádlottal szemben szükséges és lehetséges a pénzbüntetés kiszabása, hiszen megfelelő jövedelemmel rendelkezik és a bűncselekményt haszonszerzés céljából követte el. Nem osztotta azonban a kiszabott pénzbüntetés napi tételszámával és az egy napi tétel összegével kapcsolatban az elsőfokú bíróság álláspontját.

E vonatkozásban megjegyzi, hogy nem vezethetett eredményre a pénzbüntetés napi tételszámával kapcsolatban az ügyészi fellebbezés, minthogy a Btk. 50. § (3) bekezdése szerint a pénzbüntetés legkisebb mértéke 30, legnagyobb mértéke 540 napi tétel, így az elsőfokú bíróság által kiszabott 500 napi tételhez képest még abban az esetben sem lenne lehetőség lényeges súlyosításra, amennyiben a napi tételszámot a másodfokú bíróság enyhének találná. Ugyanakkor az ítéletábra azt állapította meg, hogy az I. r. vádlott által elkövetett cselekmény tárgyi súlyára figyelemmel indokolatlan a

pénzbüntetés napi tételszámának a törvényi maximumhoz közeli meghatározása, ezért azt a rendelkező részben írtak szerint enyhítette.

Figyelemmel arra, hogy I. r. és - mivel a Kúriának ebben a körben irányadó 25. BK véleménye alapján I. r. vádlottal egy háztartásban élő és az őt terhelő tartási kötelezettség szempontjából egy sorban ugyancsak tartásra kötelezett házastárs jövedelmi és vagyoni viszonyai is vizsgálандóak - II. r. vádlott jövedelmi és vagyoni viszonyai az átlagosnak megfelelőek, ezért a törvényszék által megállapított egy napi tételnek megfelelő összeg eltúlzottan alacsony. Figyelemmel arra, hogy az egy napi tétel összegét a Btk. 50. § (3) bekezdése szerint legalább 1.000, legfeljebb 500.000 forintban kell meghatározni, ezért az elsőfokú bíróság által alkalmazott 2.000.-Ft alig haladja meg a törvényi minimumot, amely nem arányos I.r. vádlottnak a minimumot meghaladó jövedelmi-vagyoni viszonyaival, így azt a másodfokú bíróság a rendelkező részben írtak szerint felemelte.

I. r. vádlott esetében a jövedelmi és vagyoni viszonyaira is figyelemmel az ítélőtábla úgy ítélte meg, hogy nem szükséges a Btk. 50. § (4) bekezdése alapján a részletfizetés kérelem nélküli engedélyezése.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy a törvényszék pontatlanul rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére az átváltoztatás végrehajtási fokozatáról, hiszen a Btk. 51. § (2) bekezdése szerint ha a pénzbüntetést végrehajtandó szabadságvesztés mellett szabták ki, vagy a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelték, a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó. Így mivel a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén, amennyiben a pénzbüntetés átváltoztatására sor kerül, annak végrehajtási fokozata nem a törvényszék által megállapított fogház, hanem börtön, ezért az ezzel kapcsolatos rendelkezést a másodfokú bíróság pontosította.

Tekintettel arra, hogy II. r. vádlott felmentésre került, ezért a másodfokú bíróság a Be. 338. § (1) bekezdése alapján akként rendelkezett, hogy I. r. vádlott külön viseli az eljárás során felmerült bűnügyi költséget.

Egyebekben az elsőfokú bíróság törvényesen rendelkezett I. r. vádlottat illetően a feltételes szabadság legkorábbi időpontjáról és a bűnjelekről is.

Az ítélőtábla az Alkotmánybíróság 8/2015. (IV. 17.) számú határozatában megfogalmazott útmutatásának megfelelően vizsgálta, hogy I. r. vádlott esetében fennáll-e a lehetőség a Btk. 102. § (1) bekezdése szerinti előzetes mentesítés alkalmazására. Ezzel kapcsolatban azt állapította meg, hogy I. r. vádlott büntetett előéletére és az általa elkövetett bűncselekmény jellegére tekintettel az előzetes mentesítéshez szükséges érdemesség nem állapítható meg.

A kifejtettekből következik, hogy a másodfokú bíróság a súlyosítás érdekében bejelentett, valamint I. r. vádlott esetében felmentés, enyhítés és hatályon kívül helyezés érdekében bejelentett fellebbezéseket egyaránt alaptalannak, II. r. vádlott esetében felmentés érdekében bejelentett fellebbezést alaposnak ítélte, és az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a fentiek szerint megváltoztatta, egyebekben azt a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy I. r. vádlott vagyon elleni bűncselekményének jogszabályi alapját, lakóhelyének címét, valamint a vádlottak személyazonosító igazolványának számát pontosította.

I. r. vádlott vonatkozásában az ítélet elleni fellebbezési jog kizárása a Be. 386. §-án, II. r. vádlott esetében a fellebbezési jog a Be. 386. § (1) bekezdés c) pont 1. fordulatán alapul.

Szeged, 2016. június 16. napján

Dr. Mezőlaki Erik s.k.
a tanács elnöke

. Nagy Erzsébet s.k. . Benedek Tibor s.k.
a tanács tagja, előadó

a tanács tagja

A Szegedi Ítéltábla Bf.II.728/2015/7. számú ítéletének és a Szegedi Törvényszék 2.B.532/2012/77. számú ítéletének I. r. vádlottra vonatkozó része a jelen ítélet folytán a mai napon **jogerős és fel nem függesztett részében végrehajtható.**

Szeged, 2016. június 16. napján

Dr. Mezőlaki Erik s.k.
a tanács elnöke

A Szegedi Ítéltábla Bf.II.728/2015/7. számú ítélete II. r. vádlottra vonatkozó része és a Szegedi Törvényszék 2.B.532/2012/77. számú ítéletének II. r. vádlottra vonatkozó része a jelen ítéletben foglalt változtatásokkal a mai napon **jogerős.**

Szeged, 2016. szeptember 29.

Dr. Nagy Erzsébet s.k.
bíró